

Ortaokullarda Uygulanan Destekleme ve Yetiştirme Kurslarına Dair Öğrenci Görüşleri

Abdullah Çağrı Biber, Abdulkadir Tuna, Ahmet Cem Polat, Fatih Altunok, Uğur Küçükoglu

Makale Geliş Tarihi: 16/03/2017

Makale Kabul Tarihi: 30/05/2017

Öz

Destekleme ve yetiştirme kurslarıyla ilgili katılımcı öğrencilerin görüşlerinin tespitinin amaçlandığı bu çalışmaya, 2016-2017 eğitim öğretim yılında Türkiye'nin Orta Karadeniz Bölgesinde bulunan iki ildeki 4 ortaokuldan toplam 119 sekizinci sınıf öğrencisi katılmıştır. Katılımcı öğrencilerin ailelerinin ekonomik olarak orta ve düşük gelirli oldukları ve öğrencilerin neredeyse tamamının sadece okulda yürütülen destekleme kursları yardımıyla TEOG sınavlarına hazırlandıkları söylenebilir. Nitel araştırma yaklaşımlarından örnek olay deseniyle yürütülen bu çalışmayla elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Buna göre, öğrenciler kurslarla normal dersler arasında öğretmenlerinin ders anlatımı bakımından fark olmadığını belirtmişlerdir. En çok tercih edilen dersler Matematik, Türkçe ve İngilizce olup, öğrencilerin kursların sınav başarılarında etkili olduğunu düşünmeleri ve kursların ücretli olması durumunda kursa devam edeceklerini belirtmeleri de çalışmada elde edilen önemli bulgulardandır. Araştırmada ortaya çıkan sonuçların idareciler, öğretmenler ve veliler için kursların daha etkili bir şekilde yürütülebilmesi ve eksikliklerin giderilebilmesi için yol gösterici olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Destekleme, yetiştirme, kurs, sınava hazırlık

Student Opinions on Supporting and Training Courses Applied in Middle School

Abstract

A total of 119 eighth grade students from four middle schools located on two sides of Turkey's Central Black Sea Region in 2016-2017 education year participated in this study aimed at identifying the views of participant students on support and training courses. It can be said that the parents of the participating students are economically moderate and low income, and almost all of the students are prepared for the TEOG exams only with the help of the school-based support courses. The data obtained by this research conducted by descriptive scanning method from qualitative research approaches were analyzed by content analysis method. According to this, students stated that there is no difference between the courses and the teachers in their normal teaching. The most preferred courses are Mathematics, Turkish and English and it is an important finding in the research that students think that the courses are effective in the exam success and that they will continue the course if the courses are paid. The results of the research are thought to be a guide for administrators, teachers and parents to manage courses more effectively and to overcome their deficiencies.

Keywords: Supporting, growing, course, test preparation

* Kastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Matematik Eğitimi, Kastamonu, Türkiye, atuna2536@gmail.com, acbiber@gmail.com, ahmetcempolat42@gmail.com, faltunok0@gmail.com, kucukoglugur@gmail.com

Giriş

Toplumlar, geleceklelerini sağlam temeller üzerine inşa etmek ve kültürlerini doğru bir şekilde aktarmak amacıyla bireylerini eğitmek ihtiyacını duyarlar (Balay,2004). Bireyleri hayata hazırlama ve bu hazırlık sürecini takip etme, gerektiğinde bütün bu süreçle ilgili değerlendirme yapma çalışmaları okullarda yürütülür (Fidan, 2012). Eğitimin planlanmasının temelinde her kademe için belirlenmiş kazanımlar vardır ve eğitimciler bu davranış ve becerilerin kazandırılması konusunda gerekli çalışmaları yapar (Oliver,1965; Demirel, 1997). Her ne kadar bütün planlamalar yapılsa da, bu davranış ve beceriler her bireye tam olarak kazandırılmaz. Bunun sebebi olarak sınıfların kalabalık olması, gerekli eğitim materyallerinin yetersiz olması, eğitim mekânlarının fiziki imkânlarının yetersiz olması, öğretmenlerin niteliklerinin ve yeterliliklerinin düşük olması gibi nedenler sayılabilir (Bosker,1999;Darling-Hammond, 2000; Akbaba-Altun ve Çakan, 2004; Ünsal ve Korkmaz, 2016). Devlet okulları için bahsedilen bu kapasite ve nitelik yetersizliği, farklı eğitim alma isteğini de beraberinde getirmektedir (Kutner, Sherman ve Williams,1986). Devlet okullarında bu tür yetersizliklerin olması, öğrencilerin bir üst öğrenim kurumuna giriş sınavlarında zorluk yaşamalarına ve gösterdikleri başarının düşük olmasına sebep olmaktadır (Uluğ, 1990; Özgüven, 1998; Metin, 2013). Ülkemizdeki giriş sınavlarının neredeyse tamamına yakını, sınava giren adayların sıralandığı yani birbirleriyle yarışmak zorunda kaldığı yarışma türü olan ve tek merkez tarafından yapılan, merkezi sınavlardır. Bu tür sınavlar öğrencilerin üzerinde veliler ve öğretmenler tarafından oluşturulan baskı anlamına gelmektedir (Davey, De Lian ve Higgins, 2007). Velilerin, çocukların daha iyi yetiştirilmesine yönelik arzuları, daha iyi bir kurumda eğitim alarak iyi bir üniversiteye yerleşeceklerine ve iş güvencesi sağlayacaklarına dair düşünceleri, sınavlara yönelik destek eğitimi veren kurumların ortaya çıkmasına sebep olmuştur (Akyüz, 2001). Öğrencilerin çözecekleri her soru başına ortalama iki dakikalarının olması, onları daha çabuk, daha kısa ve pratik çözüm yollarını öğrenebilecekleri bir yerde eğitim alma ihtiyacına yöneltmektedir (Baştürk ve Doğan, 2010). Öğrenci ve velilerin ilgi, ihtiyaç ve beklentilerini karşılamak için kimi zaman Milli Eğitim Bakanlığı, kimi zaman ise özel sektör çalışmalarda bulunmuştur. Sınava hazırlık aşamasında öğrencilerin gösterdiği başarının, hazırlandıkları kurum tarafından ne kadar ciddi ve disiplinli yetiştirildiklerine ve kurum tarafından yapılan sınavlara ne kadar çok katıldıklarına bağlı olduğu söylenebilir (Morgil, Yılmaz ve Geban, 2001).

Dershane veya etüt merkezi olarak bilinen özel sektör kurumları, velilerin ve öğrencilerin yukarıda sayılan ilgi ve ihtiyaçlarını karşılayabilmek amacıyla, öğrencileri liselere ve üniversitelere giriş sınavına hazırlamaya yönelik çalışmalar yürüten, MEB izniyle açılan ve denetimleri de MEB tarafından yapılan eğitim kurumlarıdır (Yılmaz, 2009). Türk eğitim sisteminde belli bir geçmişe sahip olan dershaneler, ücretli olmaları bakımından eğitimde fırsat ve imkân eşitliği açısından değerlendirildiğinde büyük bir sorun oluşturmaktaydı (Göksu ve Gülcü, 2016). Bu

sebeple 14.03.2014 tarihli ve 28941 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan ayrıca 01.03.2014 tarihli ve 6528 sayılı "Mili Eğitim Temel Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 9. Maddesi" ile dersanelerin bir kısmı tamamen kapatılmış, bir kısmı ise kademeli olarak özel okula dönüştürülmüştür.

Bu tarihten itibaren öğrencilerin merkezi sınavlara hazırlanabilmesi ve başarılı olabilmesi, öğrencilerin eksiklerinin giderilebilmesi, öğrencilerin ve velilerin dersanelerin kapatılmasından dolayı duydukları endişelerin giderilmesi için Milli Eğitim Bakanlığı tarafından destekleme ve yetiştirme kursları yeni bir yönergeyle düzenlenmiş ve kurslar ücretsiz olarak hizmet vermeye başlanmıştır (MEB, 2014). Öğretmenlerin bu kurslarda ders vermeleri için destekleme ve yetiştirme kursları cazip hale getirilmeye çalışılmıştır. Destekleme ve yetiştirme kurslarında hangi sınıf düzeyinde hangi derslerin kaç saat açılacağı, kursların ne zaman açılıp ne zaman kapatılacağı ve kurslara kimlerin katılabileceği gibi bilgiler MEB Öğrencileri Yetiştirme Kursları Yönergesi (2004) ve MEB Yaygın Eğitimi Destekleme ve Yetiştirme Kursları Yönergesine (2015) göre belirlenmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı, Ölçme-Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından kurulan bir modül üzerinden kurs işlemleri yapılmaktadır. Ayrıca yine bu modül üzerinden yıllık planlar, kazanım testleri, değerlendirme sınavları yayınlanmakta, destekleme ve yetiştirme kursları için öğretmenlere ve öğrencilere yardımcı kaynaklar sağlanmaktadır.

Destekleme ve yetiştirme kurslarının, dersanelerin kapatılmasından sonra, merkezi sınavlara hazırlık aşamasında oldukça önemli bir yere sahip olduğu açıkça görülmektedir. Kursların bu kadar önemli olmasına rağmen, uygulamada öğretmenlerde performans düşüklüğü ve yorgunluk oluşması, öğrenci seçiminde ayırt edicilik olmadığı için disiplin problemlerinin yaşanması, doküman eksikliği gibi sıkıntılar yaşanmaktadır (Ünsal ve Korkmaz, 2016). Göksu ve Gülcü (2016)'ye göre de kurslarda yaşanan en önemli sıkıntılar doküman eksikliği, istekli olmayan öğrencilerin problem yaratması, kursların ücretsiz olmasının kurslara olan önemi azaltması sayılabilir. Bu nedenle kurslarda yaşanan sıkıntıların giderilmesi için bu sıkıntıları en iyi bilen, eğitimin ortak paydaşlarından olan öğretmen ve öğrencilerin görüşlerine başvurmak oldukça önemlidir. Bu noktadan hareketle bu araştırmanın amacı, katılımcı öğrencilerin destekleme ve yetiştirme kurslarıyla ilgili düşüncelerini tespit etmektir. Öğrencilerden alınan görüşler doğrultusunda kurslarla ilgili memnuniyeti arttıracak tedbirler alınması beklenilmektedir.

Yöntem

Betimsel tarama yönteminin (Karasar, 1995) benimsendiği bu nitel çalışmadan elde edilen veriler içerik analizi kullanılarak analiz edilmiştir. Analizler neticesinde elde edilen bulgular temalar ve alt temalar altında toplanmıştır.

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma nitel araştırma yaklaşımlarından durum çalışması yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Durum çalışmaları, bir ya da daha fazla duruma ilişkin etkenlerin, olayların, ortamların, program veya sosyal grupların bütüncül bir yaklaşımla incelendiği yöntem olarak tanımlanır (McMillian, 2000). Durum çalışmalarının amacı, bir durumu değerlendirmek, bir durumun oluşmasına sebep olan etkenleri görmek ve tanımlamak, bir duruma ilişkin olası açıklamaları geliştirmek olarak söylenebilir (Borgve Gall, 1996).

Örnekleme

Araştırma, 2016-2017 öğretim yılı sonbahar döneminde Türkiye'nin Orta Karadeniz Bölgesinde yer alan iki ildeki dört devlet okulunun destekleme ve yetiştirme kursuna katılan toplam 119 sekizinci sınıf öğrencileri ile gerçekleştirilmiştir. Katılımcılar amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemine göre seçilmiştir (Patton, 2002). Burada özellikle sekizinci sınıf öğrencilerine başvurulmasının sebebi, öğrencilerin her dönemde altı dersten birer tane merkezi ortak yazılı sınavına girmeleri ve bundan dolayı okullarda en fazla destekleme kursunun sekizinci sınıflara yönelik açılmasıdır. Yine destekleme ve yetiştirme kursuna katılım oranının en fazla olduğu sınıf, sekizinci sınıf seviyesidir. Bu çalışmaya tüm öğrenciler gönüllü olarak katılmışlardır. Veriler örneklemeden 2016-Güz döneminin son haftasında toplanmıştır. Çalışmaya katılan öğrencilere ait demografik bilgiler Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1.
Katılımcı Öğrenciler

Demografik Bilgiler		f	%
Cinsiyet	Kız	57	48
	Erkek	62	52
	Memur	7	6
Baba mesleği	İşçi	25	21
	Serbest meslek	87	73
	İşçi	4	3
Anne mesleği	Memur	5	4
	Ev hanımı	110	93
Özel etüt eğitim merkezinde ders alma durumu	Evet	14	12
	Hayır	105	88
Özel ders alma	Evet	7	6
	Hayır	112	94

Tablo 1'e göre öğrenciler cinsiyet anlamında homojen bir dağılıma sahip (erkekler %52, kızlar %48) iken, babası serbest meslek grubunda olan öğrenciler

(%73) çoğunluktadır. Ayrıca babası memur olan adayların (%6) azlığı da dikkat çekicidir. Buna karşın öğrencilerin neredeyse tamamının annesi ev hanımı (%93) olup, sadece küçük bir kısmının (%7) annesi çalışmaktadır. Buna göre öğrencilerin ailelerinin ekonomik olarak orta ve düşük gelirli olarak tanımlamak mümkün gözükmemektedir. Tabloya göre öğrencilerin büyük bir kısmı ne bir özel etüt eğitim merkezine gidiyor (%88), ne de özel bir özel ders takviyesi almaktadır (%94). Dolayısıyla öğrencilerin neredeyse tamamının sadece okulda yürütülen destekleme kursları yardımıyla TEOG sınavlarına hazırlandıkları söylenebilir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verileri öğrencilere yöneltilen açık uçlu sorular yardımıyla toplanmıştır. Sorular literatürden yararlanılarak ortaokulda görev yapan üç öğretmen tarafından hazırlanmıştır. Hazırlanan soruların ölçme amacına uygun olup olmadığı, alanı temsil edip etmediği “uzman görüşüne” göre saptanır (Karasar, 1995). Bu yüzden sorular iki uzman matematik eğitimcisi tarafından ölçme amaçları ve bu amaçların gerektirdiği içerik çözümlenmeleri yapılarak incelenmiş, problemlerin bu amaçları ve içeriği temsil edip etmediği tartışılmış ve gerekli düzeltmeler yapılmıştır.

Öğrencilerin sorulara verdikleri cevapların gizli tutulacağı ve araştırma dışında başka bir amaçla kullanılmayacağı belirtilmiştir. Bu doğrultuda öğrencilerden samimi cevaplar vermeleri istenmiştir. Açık uçlu soru uygulamalarının, analizlerinin uzun sürmesi ve uzun sürebilen cevaplama süresinden dolayı cevaplama oranının düşük olması gibi sınırlılıkları söz konusudur (Oppenheim, 1992). Ancak buna rağmen, katılımcıya istediğini yazabilme fırsatı vermesi, ifade özgürlüğü tanınması gibi üstünlükleri bu tür uygulamaları tercih edilir kılmaktadır (Wilson ve McLean, 1994).

Öğrencilere sorulan sorular aşağıda sunulmuştur.

1. Destekleme ve yetiştirme kurslarındaki derslerin anlatımı normal eğitimden farklı mı? Neden?
2. Destekleme ve yetiştirme kurslarında, dersi alacağınız öğretmeni siz mi belirliyorsunuz?
3. Destekleme ve yetiştirme kurslarında hangi yardımcı kaynakları kullanıyorsunuz?
4. Destekleme ve yetiştirme kurslarının sizi, TEOG sınavına yeterince hazırladığını düşünüyor musunuz? Neden?
5. Destekleme ve yetiştirme kurslarının ücretli olması durumunda, bu kurslara devam eder misiniz?
6. Destekleme ve yetiştirme kurslarında hangi dersleri tercih ediyorsunuz?

7. Son TEOG sınavında (Kasım 2016) hangi dersten kaç yanlısınız var?

Verilerin analizi

Verilerin analizinde betimsel analizi yöntemi kullanılmıştır. Öğrencilere ait cevap kağıtları Ö1,Ö2,Ö3,... şeklinde kodlanmıştır. Öğrencilerin sorulara verdikleri cevaplar 3 eğitim uzmanı tarafından ortak kategorilere ve alt kategorilere ayrılmıştır (Creswell, 1998). Ortaya çıkan kategorilerdeki araştırmacıların kodlamaları arasındaki tutarlılığı veren uyuşum yüzdesi hesaplanmıştır (Yeşildere ve Türnüklü, 2007). Burada Uyuşum yüzdesi için $P = \frac{N_{ax} \times 100}{(N_a + N_d)}$ (P: uyuşum yüzdesi, N_a: uyuşum miktarı, N_d: uyuşmazlık miktarı) eşitliği kullanılmıştır. Anket formunda yer alan soruların her birisi için uyuşum yüzdesi %80 ila %95 arasında değerler bulunmuştur. Bu değerler araştırmanın güvenilir kabul edilebileceğini gösterir. Verilerin analizinde kategorileri için ifade edilme sıklığı ve ifade edilme yüzdeleri betimsel istatistik tekniklerine (yüzde/frekans) göre hesaplanmıştır. Bulgular tablolar şeklinde sunulmuş ve çalışmanın güvenilirliğini artırmak amacıyla gerekli yerlerde doğrudan alıntılara da yer verilmiştir.

Bulgular ve Yorum

Bu bölümde öğrencilerden alınan cevaplara ait bulgulara sırasıyla yer verilmiştir.

Soru formunun ilk sırasında yer alan “Destekleme ve yetiştirme kurslarındaki derslerin anlatımı normal eğitimden farklı mı? Neden?” şeklindeki birinci soruya, öğrencilerin %42’si (n=50) “evet, kurslarda normal eğitimden farklı şekilde ders anlatılıyor” derken, %58’i (n=60) “hayır” diyerek, kurs ile normal dersler arasında fark olmadığını düşünmektedirler. Bu soruya “evet, fark var” şeklinde cevap verenlerin çoğu kurslarda derslere oranla daha fazla soru çözüldüğünü, daha az ders anlatımı olduğunu savunmuşlardır.

Aşağıda kurslarla normal dersler arasında farklar olduğunu savunan öğrencilerin cevaplarından bazı alıntılara yer verilmiştir,

Ö17: “...Kurslarda bol bol soru çözüyoruz.”

Ö32: “...Kurslarda dersteği gibi konu anlatımı yok, bunun yerine öğretmenlerimiz soru çözerken zorlandığımız konuları kısaca anlatıyor.”

Ö48: “...Kurslarda arkadaşlar arasında bir rekabet var ve bu bizi ders çalışmaya itiyor.”

Ö53: “...Kurslarda deneme çözüyoruz ve yapamadığımız soruların çözümünü öğreniyoruz.”

Ö61: “...Kurslarda farklı soruların pratik çözüm yollarını öğreniyoruz.”

İkinci soru için öğrencilerin sadece %32’si (n=38) kurslarda dersi alacağı öğretmeni kendisinin seçtiğini, %68’i (n=81) ise böyle bir seçim hakkına sahip olmadıklarını belirtmişlerdir.

“Destekleme ve yetiştirme kurslarında hangi yardımcı kaynakları kullanıyor musunuz?” şeklindeki üçüncü soruya öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2.
Yardımcı Kaynaklar

Yardımcı Kaynaklar	f	%
EBA	83	70
Soru Bankası	70	59
Çalışma Kâğıdı	27	23
Öğretmenin Hazırladığı Testler	25	21
İnternet	17	14

Tablo 2’de bir öğrenci birden çok cevap yazdığı için verilen toplam cevap sayısı öğrenci sayısından fazladır. Bu tabloya göre kurslarda en fazla EBA (%70) ve soru bankalarından (%59) yararlandıkları anlaşılmaktadır. Öğretmenlerin kurslarda en az tercih ettikleri yardımcı kaynakların ise çalışma kâğıtları (%23), kendi hazırladıkları testler (%21) ve internet (%14) olduğu görülmektedir.

“Destekleme ve yetiştirme kurslarının TEOG sınavına sizi yeterince hazırladığını düşünüyor musunuz? Neden?” şeklindeki dördüncü soruya öğrencilerin çok büyük bir kısmı (%80) “evet” şeklinde cevap vermiştir. Öğrenciler, TEOG sınavında başarıya giden yolda kursların kendileri için çok faydalı olduğunu düşünmekte, bunun sebebi olarak ise, kurslarda bol soru çözebildiklerini, eksiklerini giderebildiklerini, deneme sınavı yaparak yanlış yaptığı soruları ve hatalarını görerek aynı zamanda sınav heyecanını yendiklerini belirtmişlerdir.

Aşağıda kursların kendilerini TEOG sınavına yeterince hazırladığını düşünen öğrencilerin cevaplarından bazı alıntılara yer verilmiştir,

Ö5:“...Kurslarda birebir soru çözümü yapıyoruz.”

Ö9:“...Kurslarda çok soru çözüyoruz, farklı soruları öğrenebiliyoruz.”

Ö30:“...Kurslarda deneme sınavı oluyoruz, sınav heyecanımızı yenebiliyoruz.”

Ö95:“...Soruyu çözerken nerede hata yaptığımı öğreniyorum. Test nasıl çözülür, öğreniyorum.”

Bu soruya “Hayır” diyen 22 öğrencinin (%20) verdikleri cevabın sebepleri Tablo 3’de sunulmuştur.

Tablo 3.
Destekleme Kurslarında Yaşanan Sıkıntıların Sebepleri

Sebepler	f	%
Yardımcı doküman eksikliği.	18	82
Öğretmenlerle yaşanan sıkıntılar.	14	64
Programın yoğunluğu.	12	55
Motivasyon eksikliği.	8	36
Deneme sınavı yapılmıyor.	6	27

Kursların kendilerini sınava yeterince hazırlamadığını düşünen öğrenciler ise bunun sebebi olarak en çok (%82) çalışma kâğıdı, test kitapları gibi gerekli yardımcı dokümanların kendilerine verilmediğini, kursların bunlarla desteklenmediğini savunmaktalar. Ayrıca kurslarda öğretmenleri ile yaşadıkları sıkıntıları ve ya öğretmenlerinin kurslardaki öğretim şeklini sebep gösterenler %64 ile üst sıralarda yer alırken, derslerin fazlalığından, temposundan, dolayısıyla programın yoğunluğundan şikâyet edenlerin oranı ise %55'dir. Öğrencilerin %36'sı kurslar için yeterince motive olamadıklarını, %27'si ise kurslarda deneme sınavı yapılmadığı için TEOG sınavlarına yeterince hazırlanamadıklarını düşünmektedirler.

Aşağıda kursların TEOG sınavına kendilerini neden yeterince hazırlayamadığını düşünen öğrencilerin verdikleri cevaplardan bazı alıntılara yer verilmiştir,

Ö22: "...Anlayamadığımız konular üzerinde öğretmenlerimiz çok durmuyorlar."

Ö102: "...Öğretmenlerimiz normal derste çözdüklerinden farklı sorular vermiyorlar, o yüzden kurs sıkıcı olabiliyor."

Ö65: "...Kursta aynı derste birkaç konu birden anlatıldığı için kafa karışıklığı oluyor."

"Destekleme ve yetiştirme kurslarının ücretli olması durumunda bu kurslara devam eder misiniz?" sorusuna öğrencilerin %63'ü (n=75) "evet" derken, %37'si (n=44) "hayır" şeklinde cevap vermiştir. Aslında bu durum kursların faydalı olduğunu düşünen öğrencilerin düşünceleriyle örtüşmektedir. Öğrenciler kursların kendileri için faydalı ve önemli olduğunu düşündüklerinden dolayı ücretli olması durumunda dahi kurslara geleceklerinin belirtmektedirler. Bazı öğrencilerin ise bu soruya çelişkili cevap verdikleri gözlemlenmiştir. Kursların kendileri için faydalı olmadığını belirten öğrenciler, kursların ücretli olması durumunda ise kurslara gelmeye devam edeceklerini belirtmişlerdir. Bu çelişki öğrencilerin bu soruya verdikleri cevaplar detaylı bir şekilde ele alınarak incelenmiştir. Bu itibarla "evet" cevabını veren öğrencilerin %80'i kursların ücretli olması halinde sadece istekli öğrencilerin derslere katılacağını, %62'si öğretmenlerin daha istekli ders anlatacağını ya da en iyi öğretmenlerin kurslarda ders verebileceğini, %45'inin gerekli yardımcı dokümanların sıkıntısız temin edilebileceğini savunmuşlardır. %26'sı ise kursların ücretli olması halinde bir dersane ciddiyetiyle programın

yürütüleceğini, deneme sınavı ya da velilere öğrencinin durumunun bildirilmesi gibi uygulamaların olabileceğini düşünmektedirler.

Aşağıda ücretli olması durumunda kurslara devam edip etmeyeceklerini belirten öğrencilerin cevaplarından bazı alıntılara yer verilmiştir,

Ö55: "...Ücretli olursa sadece isteyen arkadaşlar kursa katılır. Şuanda zorunlu olduğu için kurslara gelmek istemeyen bazı arkadaşlarımız sınıfta huzursuzluk çıkartabiliyor."

Ö98: "...Öğretmenlerimizin bu kurslara zorla geldiğini düşünüyorum bazen. Çok sıkılmış gözüküyorlar. Kurslar ücretli olursa belki daha istekli olabilirler."

Ö83: "...Kurlara kendi öğretmenlerimin gelmesini istemiyorum. Normal derslerde çözdüklerini kurslarda yeniden çözüyorlar, farklı bir şey anlatmıyorlar. Ben başka öğretmenler istiyorum, ücretli olursa belki olur."

Ö71: "...Özellikle hafta sonları okullar genelde pis oluyor ve kantin kapalı oluyor. Bu durum bizim hevesimizi kırıyor. Ücretli olursa değişir belki diye düşünüyorum."

Ö65: "...Yaprak testi, test kitabı ya da deneme sınavı yok. Ücretsiz olduğu için dersane gibi değil tabii."

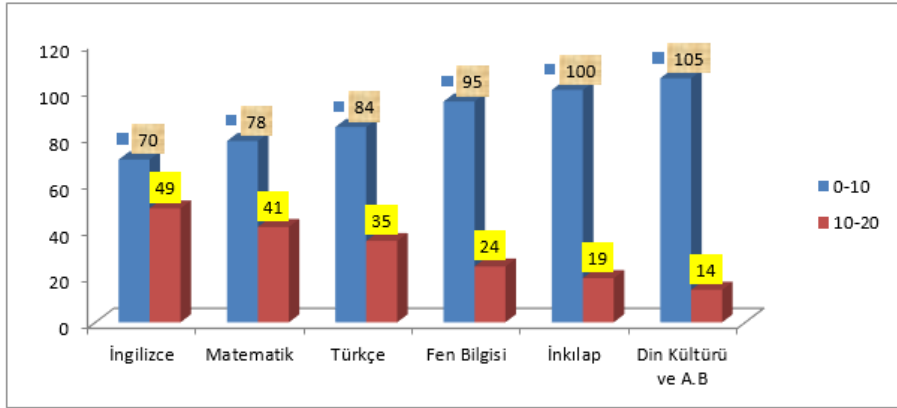
"Destekleme ve yetiştirme kurslarında hangi dersleri tercih ediyorsunuz?" sorusuna verilen cevaplar Tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 4.

Öğrencilerin kurslardaki ders seçimleri

Dersler	f	%
Matematik	82	69
Türkçe	72	60
İngilizce	63	53
Fen Bilgisi	60	50
Din Kültürü ve A.B.	42	35
İnkılap	40	34

Tablo 4'e göre öğrencilerin %69'u Matematik, %60'ı Türkçe, %53'ü İngilizce, %50'si Fen Bilimleri, %35'i Din Kültürü ve A.B., %34'ü ise İnkılap dersleri için kurslara katılmak istemektedirler. Bu sıralamada Fen Bilgisi dersinin alt sıralarda olması şaşırtıcıdır. Çalışmanın son sorusunda öğrencilere son TEOG sınavında (Kasım 2016) hangi dersten kaç yanlış yaptıkları sorulmuştur. Öğrencilerin vermiş oldukları cevaplara göre Grafik 1 oluşturulmuştur.

Grafik 1. Öğrencilerin Teog-2016 1.Basamak sınavındaki yanlış cevap sayıları

Grafik 1’de öğrencilerin derslere göre yapmış oldukları yanlış sayıları görülmektedir. Yanlış sayısı 10’a kadar olanlar mavi sütunlarla, 10’dan fazla yanlışı bulunanlar ise kırmızı sütunlarla gösterilmiştir. Dolayısıyla kırmızı sütun ne kadar uzunsa öğrenciler o dersten o kadar başarısız demektir. Buna göre öğrenciler en çok İngilizce dersinde başarısız gözükmektedirler. Bu dersi Matematik, Türkçe ve Fen Bilgisi izlemektedir. Öğrencilerin en başarılı oldukları dersler ise İnkılap ve Din Kültürü dersleri olarak göze çarpmaktadır. Bu grafikte verilen sonuçların resmi olmadığını, sadece öğrencilerin beyanlarına dayandığını burada tekrar belirtmek gerekir. Bu sonuçlar ve bir önceki soruya verilen cevaplar dikkate alındığında, öğrencilerin kurslarda özellikle katılmak istedikleri derslerle sınav başarıları arasında ilişki olduğu söylenebilir. Çünkü en çok tercih ettikleri Matematik, Türkçe ve İngilizce gibi derslerde öğrencilerin başarılarının pek fazla olmadığı gözükmektedir. Dolayısıyla öğrencilerin kendi eksiklerinin farkında olmaları, kurslara katılımlarında gerekli motivasyonu sağlamaları açısından önemlidir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada katılımcı öğrencilerin destekleme ve yetiştirme kurslarıyla ilgili görüşlerinin ortaya konulması amaçlanmıştır. Bu amaçla öğrencilere toplam yedi tane açık uçlu soru sorularak, destekleme kurslarıyla ilgili görüşleri alınmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir.

Araştırma bulgularına göre, öğrencilerin yarıdan fazlasının destekleme kurslarıyla normal dersler arasında fark olmadığını düşündükleri ortaya çıkmıştır. Kurslarla normal derslerin arasında fark olmadığını düşünen öğrencilerin oranının daha fazla olması, sekizinci sınıfta hem normal derslerde hem de destekleme kurslarında sınava yönelik ders işlendiği sonucuna ulaşılabilir. Kurslarla normal ders arasında fark olduğunu söyleyen öğrencilerin de yine aradaki farkın kurslarda yoğun bir şekilde soru çözümünden kaynaklandığını hatırlayacak olursak, sekizinci

sınıflarda sınava yönelik ders işlenişin çok fazla yapıldığı söylenebilir. Kapatılmadan önce dershanelerde verilen eğitimin de öğrencileri sınava hazırlamak amacıyla bol soru çözümlerine ağırlık veren, test çözme tekniklerinin önem kazandığı, soru çözümlerinin pratik yollarını öğreten eğitimlerin verildiği bilinmektedir. Kurslarda, normal derslerde verilen detaylı bilginin TEOG sınavında çıkan sorularla pekiştirilmesi, ders anlatımından ziyade soru çözümleriyle öğrencilerin bilgilerinin pekiştirilmesinin sağlanması, kısa zamanda çok soru çözme yönteminin kazandırılması, çok soru çözdürerek öğrencilere pratiklik ve test tekniği kazandırılması amaçlanmaktadır (Baştürk, 2003)

Öğrencilerin büyük oranda, kurslarda ders alacakları öğretmeni kendilerinin seçemediğini söylemesi, böyle bir hakları olduğunu hatırladığımızda bizi, okullarda aynı dersten kurs açan farklı öğretmenin olmadığı sonucuna ulaştırır. Öğrencilerin verdiği cevaplarda da bu açıkça gözükmektedir. Çünkü öğrenciler sadece tek öğretmen olduğunu belirtmişlerdir. Burada varılabilecek bir diğer sonuç ise, öğretmenler normalde sadece derslerine girdikleri öğrencilerin kurslarına da girmek isteyebilirler. Öğrencilerin başarısını kendi başarıları olarak gören öğretmenler, kendi aralarında rekabet ettiklerinden, başarılarını okulun başarısını artırarak göstermek isteyeceklerinden öğrencilerine ek kurslar vermeyi tercih edebilirler. Göksü ve Gülcü (2016)'de yaptıkları çalışmada kurs öğretmenini öğrencinin belirlemesi durumunda öğrencinin daha başarılı olacağı, öğretmenin daha faydalı ve verimli olacağı, öğrencinin, ilgi, motivasyon ve memnuniyetinin artacağı, öğrencinin daha iyi anlayacağı ve öğrencinin öğretmenle daha rahat iletişim kuracağı ifade edilmiştir.

Öğrencilerin destekleme ve yetiştirme kursları sırasında en fazla kullandıkları yardımcı kaynaklara EBA'yı ve soru bankalarını yazmaları da yine, kursların sınava yönelik olması amacıyla örtüşmektedir. EBA içeriğinde e-dergi, e-kitap, video, ses, görsel, e-doküman, yarışma, içerik üretimi, EBA ders, e-kurs, paylaşım ve portaller gibi çeşitli modüller barındıran ve sürekli yenilenmeye ve geliştirilmeye devam eden bir bilişim ağıdır. Öğretmen ve öğrenciler başta olmak üzere eğitimin tüm paydaşları için tasarlanan EBA; farklı, zengin ve eğitici içerikler sunmak, bilişim kültürünü yaygınlaştırarak eğitimde kullanılmasını sağlamak, bilgi alışverişinde bulunmak, farklı öğrenme stillerinesahip öğrencileri kapsamak, bütün öğretmenlerin eğitime el birliğiyle yön vermelerini sağlamak amacıyla tasarlanan bir eğitim platformudur (EBA, 2014). Bakanlığın bu ağ üzerinden deneme sınavı yapıyor olması da bu ağın kullanılmasında önemli bir etken olabilir. Kurslarda kullanılan bir diğer yardımcı kaynak ise soru bankası olmuştur ki bu da yine kurslarda daha çok soru çözüldüğünü göstermektedir.

Öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun kursların kendilerini sınavlara yeterince hazırladığını söylediği görülmüştür. Bunun da kurslarda sınava yönelik çalışmaların yapılmasından kaynaklandığı ve bu çalışmaların öğrenciler açısından olumlu sonuçlar verdiği söylenebilir. Kursların kendilerini sınava hazırlamadığını söyleyen

öğrencilerin, sebep olarak en fazla doküman eksikliğinden bahsetmeleri, her öğrencinin kaynak kullanmadığını ve bakanlığın dağıttığı ders kitapları ile yardımcı testlerin yeterli olmadığını düşündüklerini söylenebilir (Göksü ve Gülcü, 2016; Ünsal ve Korkmaz, 2016).

Öğrenciler, kursların ücretli olması durumunda kursa devam edip etmeyeceklerinin sorulduğu soruya büyük oranda devam edecekleri şeklinde cevap vermişlerdir. Bu şekilde öğrencilerin sınavlardaki başarılarında kursların payının farkında olduklarını, ücretli olmasının katılımlarını etkilemeyeceklerini söyleyebiliriz. Kursların onları sınava hazırlamadığını düşünen bazı öğrenciler ise, kursların ücretli olması durumunda, kurslara katılacaklarını, ücretli olması sebebiyle, öğretmenlerin motivasyonunun artacağını, daha fazla ciddiye alınacağını ve doküman eksikliğinin ciddi oranlarda giderileceğini belirtmişlerdir. Göksü ve Gülcü (2016)'de yaptıkları çalışmalarda kursların ücretli olmasıyla daha fazla önemsenmediğini düşünen öğretmen görüşlerine ulaşmışlardır.

Öğrencilerin kurs almak istediği dersler sorulduğunda en çok tercih edilen kursun Matematik, Türkçe ve İngilizce olduğu görülmektedir. Milli Eğitim Bakanlığının açıkladığı verilere göre de geçtiğimiz yıllarda açılması talep edilen kurs sayısının en fazla olduğu ders Matematik olmuştur. Bunun sebebi olarak öğrencilerin matematik sorularını çözmeye sıkıntı yaşadıkları, matematik dersinin sınav başarısında ağırlıklı puan olarak fazla olması ve öğrencilerin bu problemi aşmak için kurs almak istemeleri söylenebilir. Pisa çalışması anket sonuçlarına baktığımızda ankete katılan 57 ülkeden 42'sinde matematik için özel ders alma oranı %40'ın üzerinde olduğunu görebiliriz (Lee, Park ve Lee, 2009). Öğrencilerin son sınavda yaptıkları yanlış sayılarına bakacak olursak, öğrencilerin kendi bilgi seviyeleri ile ilgili eksikliklerinin farkında olduklarını ve bu nedenle son TEOG sınavında gösterdikleri başarı ile gitmek istedikleri kurslar arasında bir ilişki olduğunu söyleyebiliriz.

Elde edilen sonuçların destekleme ve yetiştirme kurslarına katkı sağlayacağı beklenmektedir. Kurslarla doğrudan ilişkili olan ve kurslarda yapılan her eylemden doğrudan etkilenen öğrencilerin görüşlerinin alınması, destekleme ve yetiştirme kurslarının daha verimli, sistemli ve etkili bir şekilde uygulanması bakımından idarecilere, öğretmenlere ve velilere yol göstereceği düşünülmektedir.

Öğrencilerin bu görüşleri doğrultusunda elde edilen sonuçlardan yola çıkarak şu önerilerde bulunulabilir:

- ✓ Kurs programının planlaması yapılırken öğrenci görüşleri alınmalıdır.
- ✓ Öğrencilerin hafta içi ders programı yoğunluğu azaltılıp, hafta sonuna ders saati konulması şeklinde düzenlemeler yapılabilir.
- ✓ Öğrencilerin yoğun ders programlarının arasına eğlenceli ve öğretici etkinlikler konulabilir.

- ✓ Öğrencilere yapılan konu tekrarlarının yanı sıra bire bir soru çözümlerine zaman ayırarak bireysel eğitim uygulamalarına yer verilebilir.
- ✓ Öğrencilerin yaş seviyeleri düşünülerek sınav streslerini azaltacak etkinliklere de yer verilebilir.
- ✓ Öğrencilerin sınavlara hazırlanacağı kitaplar iyileştirilebilir, yardımcı kaynak eksikliğinin giderilmesi için daha fazla test hazırlanabilir.

Kaynakça

- Akbaba Altun, S. & Çakan, M. (2004). *Öğrencilerin sınav başarısına etki eden faktörler. (LGS ve ÖSS sınavlarındaki başarılı iller örneği)*. Ortaöğretimde Yeniden Yapılanma Sempozyumunda bildiri olarak sunulmuştur. Aralık, 2004. Ankara
- Akyüz, Y. (2001). *Türk eğitim tarihi*. Ankara: Pegem
- Balay, R. (2004). Küreselleşme, bilgi toplumu ve eğitim. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37(2), 61-82.
- Baştürk, S. & Doğan, S.(2010). Lise öğretmenlerinin özel dersaneler hakkındaki görüşlerinin incelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(2), 135-157.
- Borg, W.R. & Gall, M.D. (1985). *Educational research, an introduction*, (5th ed.). New York: Longman
- Bosker, R.J. (1999). Educational science and international assessment studies. *Educational Research and Evaluation*, 5(2), 240-246.
- Creswell, J. V. (1998). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five traditions*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Darling-Hammond, L.(2000). Teacher quality and student achievement: A review of state policy evidence. *Education Policy Analysis Archives*, 8(1), 1-46.
- Davey, G. & De Lian, C. & Higgins, L. (2007). The university entrance examination system in China. *Journal of Further and Higher Education*, 31(4), 385-396.
- Demirel, Ö.(1997). *Eğitimde program geliştirme, kuramdan uygulamaya*. Ankara: Pegem.
- Eğitim Bilişim Ağı, (EBA). (2014). *EBA (eğitim bilişim ağı) projesi*. 07 Ocak 2017 tarihinde <http://fatihprojesi.meb.gov.tr/tr/icerikincele.php?id=4> adresinden erişilmiştir.
- Fidan, N. (2012). *Okulda öğrenme ve öğretme*. Ankara: Pegem.
- Oliver, A. L.(1965). *Curriculum Improvement*. New York: Mead and Company.
- Göksu, İ. & Gülcü, A.(2016). Ortaokul ve liselerde uygulanan destekleme kurslarıyla ilgili öğretmen görüşleri. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 153-171.
- Karasar, N. (1965). *Bilimsel araştırma yöntemi: kavramlar, ilkeler, teknikler*. (7. Baskı). Ankara: 3A Araştırma, Eğitim, Danışmanlık Ltd. Şti.
- Kutner, M.A., Sherman, J. D. & Williams, M. E. (1996). Federal policies for private schools, In D. C. Levy (Ed.) *Private Education* (pp. 57-81), New York: Oxford University Press.

- Lee, C.J., Park, H. J., & Lee, H. S. (2009). Shadow education systems. In G. Sykes, B. L. Schneider, & D. N. Plank (Eds.), *Handbook of educational policy research* (pp. 901–919). New York: Routledge.
- McMillian, J.H.(2000). *Educational research, fundamentals for the consumer* (3th ed.). New York: Longman
- MEB, (2014). Millî Eğitim Bakanlığı örgün ve yaygın eğitimi destekleme ve yetiştirme kursları yönergesi. 20 Kasım 2016 tarihinde <https://hboqm.meb.gov.tr/> adresinden erişilmiştir.
- Metin, M. (2013). Öğrencilerin seviye belirleme sınavındaki başarısına etki eden unsurların farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 67-83.
- Morgil, İ., Yılmaz, A. & Geban, Ö.(2001). Özel dershanelerin üniversiteye girişte öğrenci başarısına etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21, 89-96.
- Oppenheim, A. N. (1992) *Questionnaire design, interviewing and attitude measurement*. London: Pinter Publishers.
- Özgülven, İ.E. (2014). *Bireyi tanıma teknikleri*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative methods and evaluation methods*. London: Sage Publications
- Sykes, G., Schneider, B. & Plank, D. N. (2009). *Handbook of educational policy research*. New York: Routledge.
- Uluğ, F. (1990). *Okulda başarı* (10. Baskı), Ankara: Remzi Kitabevi
- Ünsal, S. & Korkmaz, F. (2016). Destekleme ve yetiştirme kurslarının işlevlerine ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(2), 87-118.
- Yeşildere, S. & Türnüklü, E.B. (2007). Öğrencilerin matematiksel düşünme ve akıl yürütme süreçlerinin incelenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 40(1), 181–213.
- Yılmaz, K. (2009). Özel dershane öğretmenlerinin örgütsel güven düzeyleri ile örgütsel vatandaşlık davranışları arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 15(59), 471-490.
- Wilson, N. & McLean, S. (1994). *Questionnaire design: A practical introduction*. Londonderry,: University of Ulster Press.

Extended Abstract

The aim of the present study is to determine the opinions of students attending support and training courses. In total, 119 eighth grade students from four middle schools in two provinces in the central Black Sea Region of Turkey in the 2016-2017 academic year participated in the study. The study was carried out using the case study method, which is a qualitative research method. Case study is described

as a method that enables to investigate the factors, events, environments, programs, or social groups related to one or more cases through a holistic approach (McMillian, 2000). The aim of case studies is to evaluate a case, to see and identify the factors leading to a case, and to develop potential explanations concerning a case (Borgve Gall, 1996). In the present study, the participants were chosen through criterion sampling, which is a purposive sampling method (Patton, 2002). The primary reason for choosing particularly the eighth-grade students was that they take one common written exam for six lessons each semester at schools and thus most of the support and training courses carried out at schools are aimed for the eight-grade students. Also, the rate of attendance to support and training courses is the highest among students studying at the eighth grade. All the participants voluntarily took part in the study. The data were collected in the last week of the fall semester in 2016.

The data were collected through open-ended questions. The questions were prepared by three teachers teaching at a middle school in the light of the literature. Whether the questions are fit for the purpose of the measurement and whether they represent the field are determined based on expert opinion (Karasar, 1995). Thus, the questions were examined by two expert mathematicians considering the purposes of the measurement and making the content analyses that these purposes required. It was discussed whether the problems represented the purposes and the content, and the relevant changes were made accordingly.

The content analysis method was used in the analysis of the data. The students' answer sheets were coded as S1, S2, S3, etc. The answers were divided into common categories and sub-categories by 3 education experts (Creswell, 1998). In these categories, the percentage of agreement showing the coding consistence was calculated (Yeşildere and Türnüklü, 2007). The following equation was used for the percentage of agreement: $P = (Na \times 100) / (Na + Nd)$ (P: percentage of agreement, Na: amount of agreement, Nd: amount of disagreement). The percentage of agreement for each of the questions in the survey form was found to be 80% to 90%. These values show that the study can be considered reliable. In the analysis of the data, the frequencies and percentages by which the categories were indicated were calculated using descriptive statistical techniques (percentage/frequency). The findings were presented on tables and direct quotes were used where necessary to increase the reliability of the study.

According to the results of the study, a great majority of the students said the courses prepared them well for exams. It was because activities aiming to increase student success in exams were carried out at courses which, in the end, gave productive results in favor of students. As for the students who thought that the courses did not help to prepare them for exams, they mostly pointed to the lack of resources and said that not every student had a change to use resources and the

course books, and the supplementary tests distributed by the Ministry were not sufficient (Göksü and Gülcü, 2016; Ünsal and Korkmaz, 2016).

When asked whether they would continue to attend the course if they had to pay for it, a considerable number of the students said they would. This situation is consistent with the argument that courses prepare students for exams and students think in this way. Accordingly, it can be said that students are aware of the contribution courses make to their exam success, and whether they are paid or not will not change their attendance. As for some students who thought that courses did not prepare them for exams, they also said that they would continue to attend the course even if they had to pay because they thought teachers' motivation would increase; they would take it more seriously; and the problem of lack of resources could be settled significantly if students had to pay for the course. Göksü and Gülcü (2016) also obtained teacher opinions indicating that the matters are taken more seriously when students have to pay for courses. It was also found out that the courses the students preferred the most were Mathematics, Turkish, and English. According to the data provided by the MoNE, the course that was demanded the most to be opened in previous years was Mathematics. This can be because students have difficulty in solving mathematical problems; the share of mathematics in exam success is significant; and thus students would like to take a Mathematics course in order to overcome this problem. When PISA survey results are examined, it is seen that the percentage of attendance to private Mathematics courses is above 40% in 42 out of 57 countries (Lee, Park, and Lee, 2009). When the number of wrong answers that students gave in the final exam are examined, it can be said that they are aware of their level of knowledge and their deficiencies and thus there is a relationship between the success rate they have in the final TEOG (Transition from Primary to Secondary Education) exam and the courses they would like to go..

It is expected that the results obtained in the present study will contribute to support and training courses. It is considered that taking the opinions of students who have a direct relation with the courses and are directly affected by any action taken with regards to courses will guide administrators, teachers, and parents in terms of carrying out the support and training courses more productively, systematically, and effectively. Based on the results obtained in line with the above-mentioned opinions of the students, the following recommendations can be made:

- ✓ Students' opinions should be taken when planning the course program.
- ✓ The lesson load that students have on weekdays should be reduced, and some lessons should be given during the weekend.
- ✓ Entertaining and instructive activities can be included in the intensive lesson programs of students.

- ✓ Besides revising different subjects, some amount of time can be allocated to one-to-one problem solving, and individual educational practices can be carried out.
- ✓ Activities that can reduce the exam stress can be used considering the age range of students.
- ✓ The textbooks that students use to prepare for exams can be improved and more tests can be prepared so that the need for supplementary resources is fulfilled.